

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput XII. Messiæ, ut carnem assumeret, causam fuisse peccatum Adæ,
humanique generis perditionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

sapientia humanam mentem irradians, *non ipsa mutatur*, inquit Auguſtinus quæſt. 73. inter LXXXIII. *ſed hominem mutat, quem de ſulto ſapientem facit.*

7. Amplius de-
claratur re-
ſponſio.

Nexus, ſive unio duarum in Chriſto naturarum non eſt vinculum duorum, quæ ſe mutuo perficiant, ſed quorum unum perficiatur ab alio: in quo ſenſu abſurdum non eſt divinitatem uniri humanitati; neque illa eſt pars recipiens ab iſta exiſtentiam, & complementum, ſed eſt ipſum Verbum, ac Perſona divina humanitatem aſſumens, ac propriam illi communicans ſubſiſtentiam. Neque per hoc quod natura humana propria ſubſiſtentia careat, imperfecta dicenda eſt; non enim ſubſiſtentia addit ad ſubſtantiam formam aliquam, vel *entitatem*: ſed illud dicitur per ſe ſubſiſtere, quod eſt ſui juris, & alteri incommunicabile. Melius eſt autem eſſe juris divini, quam humani, & uniri communicatione ſubſtantiali divino Verbo, quam ab illo divelli. Percipitur quodammodo eandem Perſonam duas in ſe habere naturas, ſi illius ſumma virtus attendatur; nam & eadem veritas in pluribus voluminibus conſcripta eſt. Ita abſque ulla contradictione diſpares ſubſtantię poſſunt uniri, ſi una regatur ab alia, uti neceſſunt in homine anima rationalis, & caro. His lucem afferent, quæ diximus lib. VI. cap. 6. & quæ infra dicentur in H. Eutychniana.

8. Objeſtio 4.

Ultimo objiciunt Saraceni: Venit Chriſtus, ſed non eſt ille Propheta, ac ſummus legiſlator, quem arbitrantur Chriſtiani. Si ſanctificatus eſt à Joanne, quomodo erat in eo plenitudo ſanctificationis, & gratiæ? Deinde dum venit

Moyſes, damnatus eſt cultus idolorum: dum venit Chriſtus abolita fuit lex Moyſis. Ergo dum venit Mahumetes, ceſſavit lex Chriſti; ideoque Mahumetes eſt Propheta magnus miſſus à Deo in lucem gentiam, & in ſalutem populorum.

Reſp. Baptizatum fuiſſe Chriſtum à Joanne, non ut ſanctificaretur ab illo, qui ipſum Chriſtum condigna laude celebravit, ſed ut exerceret humilitatem, ut ſanctificaret ſui baptiſmatis elementum, ut proximæ prædicationis divinum reſonaret præconium. Nec implicat contradictionem tingi eodem baptiſmate Dominum, ac ſervum, quemadmodum Saraceni eodem in balneo abluuntur à famulis. Chriſtus adveniens poſt legem Moyſis eſt verus Meſſias, quoniam ab ipſa lege Moyſis, in qua vigit Spiritus veritatis, habet teſtimonium. Mahumet autem veniens poſt Chriſtum nequit eſſe verus Propheta, quoniam in Evangelio Chriſti, in quo Spiritus ſanctus locutus eſt, non prædicuntur niſi Pſeudoprophetæ, à quibus ut caveamus præcipitur. Nam quod fingunt Turcæ dixiſſe Chriſtum. *Mittam vobis Prophetam Mahumetem*, & hæc verba fuiſſe à nobis expuncta, facile revincitur provocando imperitos ad vaticinationes de perpetua Chriſti doctrina, & ad Codices ante tempora Mahumetis conſcriptos. Debet autem, ut agebat Abacura, quiſquis producit chirographum adverſus ſcœnoris debitorem, repelli à Judice, ſi nihil eorum inſcripta ſint, quæ poſcuntur. Sed contra Saracenos diſputatum eſt lib. XXI. cap. 2. Tom. IV. pag. 340.

9. Reſponde-
tur.

C A P U T XII.

Meſſiæ, ut carnem aſſumeret, cauſam fuiſſe peccatum Adæ, humanique generis perditionem.

S U M M A R I U M.

1. Status quæſtionis.

2. uſque ad 6. Statuitur conſuſio, & probatur tam ex ſcriptura, quam Patribus.

6. uſque ad finem afferuntur, & ſolvuntur objeſtiones.

1. Status quæ-
ſtionis,

Q UÆRENTI cur divinum Verbum humanam induerit naturam, reſpondent una voce Theologi cauſam fuiſſe Generis humani reparationem. Sed aliam quoque rationem Scotiſtæ aſſignant, ut ſcilicet magiſterio ſuo, regimine, atque communionem homines exornaret, atque ad conſortium divinitatis eveheret. Imo prædeſinitam arbitran-

R. P. Berti Theol. Tom. V.

tur Verbi Incarnationem, priuſquam divino decreto ſtatueretur productio hominum; poſtea vero præviſa Adami culpa deſinitum fuiſſe, ut filius Dei jam in mundum venturus univerſarum creaturarum Caput, & Princeps, adveniret aſſumpto mortali corpore, ut morte ſua hominem perditum repararet. Amplexati ſunt opinionem Scoti etiam Catharinus,

G

Suarez,

Suarez, & Ysambertus; sed illam major pars Theologorum refellit, & etiam Nicolaus L'Herminier alias Scoti studiosissimus.

2. PROPOSITIO. Venit Christus ad redimendum humanum genus, nec advenisset, si Adam perseverasset in gratia.

Probatur 1. ex Scriptura. Demonstratur 1. Quoniam hanc unam Dominicæ Incarnationis causam nobis divinæ Scripturæ proponunt. Legitur enim Matth. XVIII. 11. *Venit Filius hominis salvare quod perierat.* Et Joannes III. 17. *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.* Item Lucæ V. 32. *Non veni vocare justos, sed peccatores.* Apostolus etiam ad Hebræos II. 14. inquit: *Quia ergo pueri communicaverunt carni, & sanguini, & ipse similiter participavit eisdem: ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolum.* Joannes in I. Epistola III. 5. *Et scitis, quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret.* Cujus generis extant in Scripturis innumera.

3. Occurritur responsioni AA. Respondere solent his locis assignari aliquam causam adventus Christi, sed non principem, atque, ut appellant, motivam. Verum non videtur responsio hæc satis firma: nam in Cap. XVIII. Matth. explicat Christus causam adventus sui exemplo pastoris dimittentis oves reliquas, ut quærat errantem in solitudine, affirmans se eadem ratione in mundum venisse, ne unus de pusillis suis pereat. Quemadmodum ergo non adiret pastor loca deserta, nisi ovis erraret, ita non advenisset Christus in mundum, nisi homo peccasset. Tertio Joannis capite commendatur Dei charitas propter eam quod pro mundi salute Unigenitum suum dederit, non autem illum miserit ad exercendam potestatem, atque judicium. Salus ergo mundi fuit Incarnationis divini Verbi princeps causa; ut etiam quotidie in Symbolo profiteamur. Non enim existimandum est, dum nobis divina pietas, & fidei mysteria proponuntur, consecraria quædam argumenta prædicari, non autem prima, ac præcipua. Cap. Lucæ III. Christus citatis verbis rationem reddit, cur publicanis, & peccatoribus familiariter uteretur, quia nempe non pro justis, sed pro illis advenit: id vero non satis apte videretur dictum esse, si ob aliam causam venisset, quam ob peccatorum expiationem. Paulus etiam, & Joannes non aliam ob causam ajunt Verbum factum carnem, nisi ut destrueret diabolum, tolleretur peccata.

4. Demonstratur 2. ex Traditione Patrum. Nam Irenæus Lib. V. cap. 14. Probatur 2. ait: *Si non haberet caro salvari, nequaquam Verbum Dei caro factum esset.* S. Athanasius Orat. 2. contra Arianos: *Verbum nequaquam homo factus fuisset, nisi causam præbuisset hominum necessitatis.* Nazianzenus Orat. 36. *Quæ humanitatis à Deo propter nos susceptæ causa extitit? Profecto, ut nobis salus pararetur. Quid enim aliud causæ afferi possit? Origenes Hom. 24. in Num. Si non fuisset peccatum, non necesse fuerat filium Dei agnum fieri, nec opus fuerat eum in carne positum jugulari: sed mansisset hoc, quod in principio erat, Deus Verbum.* Ambrosius lib. de Incarnat. cap. 6. *Quæ erat causa Incarnationis, nisi ut caro, quæ peccaverat, per se redimeretur? Augustinus serm. 8. de Verbis Apostoli: Si homo non perisset, filius hominis non venisset; & serm. 9. Nulla causa fuit veniendi Christo Domino, nisi peccatores salvos facere.* S. Leo serm. 3. Pentec. *Si homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus in sua honore natura mansisset, nec diabolica fraude deceptus à lege sibi posita per concupiscentiam deviasset, Creator mundi creatura non fieret, neque sempiternus temporalitatem subiret, &c.*

His quidem testimoniis respondere nequeunt Scotistæ, à Patribus unam ex multis causis, ob quas Deus humanam assumpsit naturam, proferri; cum expresse affirmant causam reparationis humanæ esse adæquatam, ac principem, nullam aliam afferri posse, eaque sublata minime Christum fuisse venturum. Neque apposite respondent, dum asserunt non quidem in hypothese quod Adam stetisset, venturum Christum in carne passionibus, suppliciisque obnoxia, sed in carne immortalis. Enimvero si nullam aliam veniendi habuit causam, nisi ut mundum redimeret, & salvos faceret peccatores; profecto non est cur assumeret corpus alterius conditionis, & morti minime obnoxium. Deinde in corpore illo impassibili, de quo Scoti affectu vaticinantur, Verbum Dei fieretne caro? Fieretne homo? Fieretne creatura? Id quidem certissime. Maneretur tantummodo Deus Verbum, id est in illa natura, quam habebat à principio? Nullo pacto istud dici potest. At laudati Patres tradunt, quod nisi Adam peccasset, Dei Verbum factum non esset caro, non homo, non creatura, non temporali subjectum, sed mansisset hoc, quod in principio erat, Deus Verbum. Igitur

8. Confirmatur.

tur Patres diſerte docent Deum ſublata cauſa peccati, nullo modo in carne venturum fuiſſe.

SOLVUNTUR OPPOSITIONES.

6. **Objeſtio I.** At argumentantur Scotiſtæ apud Fraſſen de Inc. & Maſtrium, Hennum, aliosque. Chriſtus prædeſtinatus eſt ante præſcientiam peccati Adæ. De illo enim legitur VIIII. Prov. 22. *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum.* Appelatur in Epilt. ad Coloff. cap. 1. 15. *primogenitus omnis creaturæ.* Dicitur in Epiltola ad Romanos cap. 1. 3. *Prædeſtinatus Filius Dei in virtute priuſquam fieret ex ſemine David.* Vocatur ad Ephel. 1. 22. *Caput ſuper omnem Eccleſiam,* ideoque ab illo eſt etiam gratia, & ſpiritualis vita Angelorum. In Ep. denique ad Hebr. cap. 1. Chriſtus ut homo dicitur hæres univerſorum, rerumque omnium Creator. Ex quibus plures argumentationes ſubtilis Schola varie compingit.

7. **Reſponde-**
tur. Solvuntur tamen omnes recta prædictorum locorum explicatione. Verba itaque Proverbiorum VIIII. accipienda ſunt de divina Verbi generatione, ut oſtendimus lib. VII. cap. 12. Et ſi accipienda contendas de temporali, explicanda erunt diſtributive, ut Chriſtus quatenus Dei Verbum fuerit principium operum redemptionis. Dicitur autem ab Apoſtolo *primogenitus omnis creaturæ*, id eſt, inter omnes creaturas præexcellens, ac præſtantiſſimus, quod ſignificat in ſacris literis nomen Primogeniti, ut Pſalmo LXXXVI. 28. & Apocalypſ. 1. 5. Nam Unigenitus eſt, neque ratione generationis comparari debet cùm creaturis. Dicitur etiam Primogenitus in creatione nova, *quia habemus remiſſionem per ſanguinem ejus*, ut inquit Apoſtolus verſu præced. nec non II. ad Corinth. V. 17. Dicitur etiam Primogenitus, quoniam ſecundum formam Dei ante omnes creaturas genitus eſt, ut in I. de Trinit. cap. 12. explicat Auguſtinus. Atque hunc poſtremum ſenſum confirmant verba Apoſtoli eodem loco. *Primogenitus omnis creaturæ; quoniam in ipſo condita ſunt univerſa, & ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſtant.* In Epiltola autem ad Romanos primo falſum eſt dici Chriſtum prædeſtinatum priuſquam fieret ex ſemine David, ſed antea ejus origo ſecundum carnem commemoratur, poſtea prædeſtinatio. Deinde potuit prædeſtinatio, licet æterna, peccati Adæ ſupponere præſcientiam. Præterea *Prædeſtinatus* hoc loco idem *R. P. Berti Theol. Tom. V.*

eſt, ac *manifeſtatus* virtute miraculorum, & glorioſa reſurrectione; nam & ita vertit Syrus, & quadrat textus Apoſtoli: *Qui prædeſtinatus eſt Filius Dei in virtute ſecundum Spiritum ſanctificationis ex reſurrectione mortuorum &c.* Denique videtur etiam plana, & literalis expoſitio Chriſtum prædeſtinatum eſſe ut fieret homo in Dei virtute, & ſecundum ſpiritum ſanctificationis, ut mundum redimeret, & ſegregaret ſibi Eccleſiam, & gratiam peccatoribus impertiretur. In Epiltola ad Ephelios dicitur Chriſtus exaltatus ſuper omnem Eccleſiam, omnemque principatum in hoc ſæculo, & in futuro, quoniam Pater per redemptionem inſtauravit omnia, *quæ in cælis, & quæ in terra ſunt in ipſo*: ideoque *ſuſcitans illum à mortuis, & conſtituens ad dexteram ſuam in cæleſtibus* exaltavit ſuper omnem Eccleſiam, & militantem quam acquiſivit ſanguine ſuo, & triumphantem, quam inſtauravit; ſuique Caput hominum, & Angelorum omnia ſubjiciens ſub pedibus ejus. Poſtremo in Epiltola ad Hebræos demonſtrat Apoſtolus Chriſtum eſſe hæredem univerſorum, ſplendorem paternæ gloriæ, conditorem ſæculorum, & filium Dei naturalem ratione divinæ ſubſtantię, cui in Incarnatione humana hypſtatiſce conjuncta eſt: ſed hujus Incarnationis Paulus ibidem hanc aſſert cauſam: *Decebat enim eum, propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem ſalutis eorum per paſſionem conſummare.* Addit Jeſum gloria illa, & honore coronatum propter paſſionem mortis: quæ omnia ſi expendas, Scoti ſententiam non corroborant, ſed evertunt.

8. **Objeſtio 2.** Rurſus opponunt: Characteres Meſſiæ ſunt eſſe Paſtorem, ac Legislatorem, allique ipſi congruentes etiam ſublato cum re-
peccato. Verum quid inde inferas? Ut ſit Deus Paſtor, ac legis Conditor, neceſſaria non eſt humanæ naturæ aſſumptio, quoniam & Iſraelitarum fuit Legislator, & ductor nondum aſſumpta carne: imo teſtantur divinæ literæ ut hominem Paſtorem eſſe, quoniam miſſus fuit ad oves, quæ perierant, atque pro iis poſuit animam ſuam.

9. **Objeſtio 3.** Tertio objectant auctoritatem Patrum: quos inter Tertullianus de Reſurrect. carnis cap. 6. ait in plaſtinatione Adami Chriſtum fuiſſe præintantum, *cum limus* exprimebatur. Irenæus pariter ſcribit lib. III. cap. 33. *Adamum Chriſti futuri fuiſſe typum.* Auguſtinus libro 1. de Nupt. & conc. in matrimonio Adami, & Evæ, Chriſti, & Eccleſiæ præſignatum fuiſſe

fuisse sacramentum; similia Patres alii tradiderunt. Verum neque hæc quidquam probant: cum enim Deus prædestinans Redemptorem statuerit, ut ea quæ in veteri creatura præcedere debebant, in nova sublimiori modo instaurarentur, dum in tempore formavit hominem, erant omnia signa ac sacramenta Ecclesiæ Christi, licet Christus fuerit prædestinatus post præscientiam peccati Adæ. Quod tam aperto exemplo demonstro, ut non percipiam, quid repone possint Adversarii. Fatentur ii Christum non venturum in carne passibili, nisi Adam peccasset, & tamen per Augustinum, quem nobis opponunt, in sopore Adæ præfigurata fuit Christi mors, & in productione Evæ ex latere Adæ, ædificatio Ecclesiæ ex vulnere lateris Christi. Lege sermonem 11. de Resurrect. & Tract. cxx. in Joannem. Potuit ergo Christus præsignari in formatione Adæ innocentis, quamquam prædestinatus post prævisam Adæ prævaricationem.

10.
Obiectio 4.

Tandem urgent plura argumenta à ratione petita. Primum est, debuisse summam Dei bonitatem sese ad extra perfectissimo modo communicare. Alterum, derogari hujus mysterii excellentiæ, si dicatur statutum fuisse occasione peccati. Tertium, non salvari in hac sententia, quod Deipara à culpa originali fuerit immunis. Quartum, consequi ex illa præstantissimum medium ad finem ignobiliorem referri. Postremum, & illud consequens esse, quod de peccato Adæ gloriari possimus.

11.
Respondetur.

His breviter, atque ex ordine respondemus, primo argumento nihil probari, tum quia in iis, quæ spectant ad gratiam, nullum debitum excogitandum est; tum quia perfectissimo modo se bonum infinitum creaturis communicat, si modum attendas, in rerum singularum creatione, omnia ad perfectissimum finem infinita sapientia disponens. Ad alterum dico Incarnationem Dominicam opus esse misericordiæ, misericordiam vero exerceri occasione miseriæ, & eo

esse præstantiorem, quo exhibetur indignioribus. Tertium argumentum probat in Virgine solum debitum contrahendi peccatum, non originarii peccati maculam; ideoque sententia nostra non derogat Deiparæ dignitati, sed magis in ea deprædicat privilegia gratiarum. Quod sequitur facilem pariter habet solutionem, nam finis *Incarnationis* est manifestatio divinæ misericordiæ, omnipotentis, iustitiæ, & superabundantis gratiæ: quo sine nullus excogitari potest præstantior. Ad ultimum dicimus nobis non de peccato gloriandum, sed de divina misericordia, quæ novit de malo tanta bona facere, ob quam feliciter cessit in communem utilitatem communis ruina: atque hoc sensu exultat Ecclesiæ illis vocibus: *O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem!* Hæc sufficiant de quæstione tanto argumentorum apparatu, quamquam parum necessaria sit, à Scholasticis pertractata.

Neque in altera diu versabor, cur Christus tam sero venerit, si regnarent ab Adam mors, & peccatum. Scio causas haud incongruas proferri, quod maximum beneficium diu fuerat expetendum, quod ob primi parentis superbiam longo tempore humiliandum fuerat humanum genus: quod ad singulare opus misericordiæ debuerat præcedere diuturnum nostræ calamitatis experimentum: quod tantæ Reparationis mysterium complendum erat post omnium scelerum atrocitatem, aliasque causas istiusmodi; de quibus præclara Scholarum lumina D. Thomas 111. P. q. 1. art. 5. & D. Bonaventura in 111. Sent. Dist. 1. q. 4. Sed cum Patres alii diversa tradant, nolumus nos inscrutabilium consiliorum Dei altitudinem investigare. Certissimum nobis est, divinæ *Incarnationis* dilationem nulatenus obfuisse saluti electorum; quoniam, ut scribit Augustinus Epist. 102. *Salus vera nulli unquam defuit qui dignus fuit, & cui defuit dignus non fuit: & ab exordio propagationis humanæ usque in finem quibusdam ad præmium, quibusdam ad iudicium prædicatur.*

DE